

EXPUNERE DE MOTIVE

Autorii Codului penal intrat în vigoare la 1 februarie 2014, au operat multiple și semnificative modificări în raport cu Codul penal de la 1968. Una dintre aceste modificări vizează modul de stabilire a pedepsei principale în cazul pluralității de infracțiuni, respectiv în cazul concursului de infracțiuni, al recidivei și pluralității intermediare de infracțiuni.

Codul penal de la 1968 reglementa modul de stabilirea a pedepsei principale în caz de concurs de infracțiuni săvârșite de persoana fizică în art.34 care are următorul cuprins:

“(1) În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte, iar dintre acestea se aplică pedeapsa după cum urmează:

- a) când s-au stabilit o pedeapsă cu detențiune pe viață și una sau mai multe pedepse cu închisoare ori cu amendă, se aplică pedeapsa detențiunii pe viață;
- b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, aplică pedeapsa cea mai grea, care poate fi sporită până la maximul ei special, iar când acest maxim nu este îndeștător, se poate adăuga un spor de până la 5 ani;
- c) când s-au stabilit numai amenzi, se aplică pedeapsa cea mai mare, care poate fi sporită până la maximul ei special, iar dacă acest maxim nu este îndeștător, se poate adăuga un spor până la jumătatea din acest maxim;
- d) când s-au stabilit o pedeapsă cu închisoarea și o pedeapsă cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii, la care se poate adăuga amenda, în total sau în parte;
- e) când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoarea și mai multe pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii, potrivit

dispozițiilor de la lit.b), la care se poate adăuga amenda, potrivit dispoziției de la lit.c)”

(2) Prin aplicarea dispozițiilor de la alineatul precedent nu se poate depăși totalul pedepselor stabilite de instanță pentru infracțiunile concurente.

Codul penal în vigoare reglementează modul de stabilire a pedepsei principale în caz de concurs de infracțiuni săvârșite de persoana fizică în art.39 în care se prevede:

“(1) În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa, după cum urmează:

- a) când s-au stabilit o pedeapsă cu detențiune pe viață și una sau mai multe pedepse cu închisoare ori amendă, se aplică pedeapsa detențiunii pe viață;
- b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite;
- c) când s-au stabilit numai pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite;
- d) când s-au stabilit o pedeapsă cu închisoare și o pedeapsă cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii la care se adaugă în întregime pedeapsa amenzii;
- e) când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoare și mai multe pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii conform lit.b), la care se adaugă în întregime pedeapsa amenzii conform lit. c)

(2) Atunci când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoarea, dacă prin adăugarea la pedeapsa cea mai mare a sporului de o treime din totalul celorlalte pedepse cu închisoarea stabilite s-ar depăși cu 10 ani sau mai mult maximul general al pedepsei

închisorii, iar pentru cel puțin una dintre infracțiunile concurente pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 20 de ani sau mai mare, se poate aplica pedeapsa detențiunii pe viață.”

Procedând la un studiu comparativ al celor două texte, art.34 Cod penal anterior și art.39 Cod penal în vigoare, observăm, pe la o parte, asemănări, iar pe de altă parte, deosebiri semnificative.

Astfel, când s-au stabilit o pedeapsă cu detențiune pe viață și una sau mai multe pedepse cu închisoare ori cu amendă, se aplică pedeapsa detențiunii pe viață. În acest caz, în ambele coduri funcționează sistemul absorbției, luând în seamă natura și gravitatea pedepsei detențiunii pe viață.

Deosebiri esențiale apar în celelalte situații și anume:

- când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, potrivit Codului penal în vigoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite. În această situație, deși se adoptă sistemul cumulului juridic ca și în Codul penal anterior, sporul nu mai este facultativ, ci obligatoriu și, totodată, el este variabil în funcție de gravitatea pedepselor cu închisoare aplicate pentru fiecare infracțiune în parte;
- când s-au stabilit numai pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite;
- când s-au stabilit o pedeapsă cu închisoare și o pedeapsă cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii, la care se adaugă în întregime pedeapsa amenzii. În această împrejurare este adoptat sistemul cumulului aritmetic;
- când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoare și mai multe pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii conform literei

b) la care se adaugă în întregime pedeapsa amenzii conform literei c).

În Codul penal în vigoare {art.39 alin.(2)} a fost introdusă o dispoziție de excepție care dă posibilitatea instanțelor de judecată ca în cazul comiterii de către aceeași persoană a mai multor infracțiuni deosebit de grave, să se aplice pedeapsa detențiunii pe viață dacă prin adăugarea la pedeapsa cea mai mare a sporului de o treime din totalul celorlalte pedepse cu închisoare stabilite, s-ar depăși cu 10 ani sau mai mult maximul general al pedepsei închisorii, iar pentru cel puțin una dintre infracțiunile concurente pedeapsa prevăzută de lege este închisoare de 20 de ani sau mai mare.

Așa cum rezultă din expunerea de motive a proiectului noului Cod penal, la reglementarea modului de stabilire a pedepsei în cazul pluralității de infracțiuni s-a avut în vedere faptul că într-un stat de drept, întinderea și intensitatea represiunii penale trebuie să rămână în limite determinate, în primul rând, prin raportarea la importanța valorii sociale lezată pentru cei care înfrâng pentru prima oară legea penală, urmând să crească progresiv pentru cei care comit mai multe infracțiuni înainte de a fi definitiv condamnați și cu atât mai mult pentru cei aflați în stare de recidivă. De aceea, limitele de pedeapsă prevăzute în partea specială trebuie corelate cu dispozițiile părții generale, care vor permite o agravare proporțională a regimului sancționator prevăzut pentru pluralitatea de infracțiuni.

În cei peste trei ani de la intrarea în vigoare a noului Cod penal, din consultarea practicii judiciare, s-a constatat că hotărârile penale în materia concursului de infracțiuni sunt în deplină concordanță cu voința legiuitorului în ceea ce privește stabilirea pedepsei în cazul pluralității de infracțiuni cu excepția cazului reglementat în art.39 alin.(1) lit.b) unde constatăm că prin aplicarea sistemului cumulului

juridic cu spor obligatoriu, fără nicio limită, se ajunge la aplicarea pedepsei cu închisoare în limite exagerat de ridicate.

Din aceste considerente propun ca la art.39 alin.(1) lit.b) să aibă următorul cuprins:

“b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite, fără ca acest spor să depășească încă o dată limita maximă specială prevăzută pentru infracțiunea stabilită ca fiind cea mai grea.”

DEPUTAT:

EUGEN NEAȚĂ

